

Kylvattenintaget vid Forsmark 3.

MED SÄKER VARDAGSDRIFT I FOKUS

Kylan har bitit sig fast i Forsmark. En blekgul vintersol lyser på meterlånga istappar som pryder kylvattenbyggnadens tak på Forsmark 3. I kontrollrummet ser man risk för isbildning. Stationsteknikerna Odd Hedberg och Jimmy Andersson drar på sig ytterkläderna och ger sig ut i kylan.

Vintern har varit kall och utomhustemperaturen håller åter på att sjunka när stationsteknikerna Odd Hedberg och Jimmy Andersson i skiflag sex på Forsmark 3 försvinner iväg över driftområdet. Tidningarna skriver att en ny period med ”vargavinter” är på väg, trots att januari redan visat sig bli den kallaste januarimånaden sedan 1987.

RISK FÖR SNABBSTOPP

Den tiogradiga kylan biter i kinderna. Odd Hedberg ska reglera recirkulationsluckan, som styr mängden uppvärmt kylvatten som återförs till kylvattenintaget för att förhindra iskravning.

– Iskravning innebär att is mycket snabbt växer till på rengallret och silarna som sitter i kylvattenintaget. Om gallret fryser igen helt kommer kylvattnet inte in till kondensortuberna med risk för snabbstopp som följd, berättar Odd Hedberg.

Operatörerna i kontrollrummet bevakar temperaturen på kylvattnet. Den får inte sjunka under en grad. När stationsteknikerna öppnar recirkulationsluckan ytterligare en bit, leds mer uppvärmt kylvatten tillbaka till kylvattenintaget så att vattentemperaturen där höjs och isbildning förhindras.

ISKNACKNING

Odd Hedberg borstar bort snön från skåpet där manöverreglaget för recirkulationsluckan sitter och sticker nyckeln i låset. Skåpluckan har frusit till lite, men går ändå upp ganska lätt. Han reglerar recirkulationsluckan och berättar om en annan företeelse som nyligen inträffade på grund av det kyliga vädret.

– När den långa perioden med sträng kyla som vi hade förut avlöstes av kraftig dimma bildades svävande iskristaller i luften. De fastnade i luftintagsfiltren och is byggdes snabbt på. Detta innebar att luften inte kunde passera in, berättar Odd Hedberg.

Dessutom frös is fast utanpå luftintagsöppningarnas skyddsgaller. När det händer går stationsteknikerna ut och knackar loss isen från gallren till luftintagen, något som kan vara besvärligt på till exempel reaktorbyggnaden där luftintaget sitter högt upp.

Det gäller att klä på sig ordentligt och att inte glömma vantar och mössa.

– För lågt intagsflöde av luft till anläggningen kan leda till stora tryckskillnader över dörrar och luckor, så att de blir svårare att öppna, förklarar Odd Hedberg.

KUGGAR I DRIFTNAVET

Under tiden som Odd Hedberg reglerar cirkulationsluckan assisterar Jimmy Andersson tankbilen som transporterar olja från cisternerna vid Forsmark 3. Oljan levereras till reservkraftsdieslarna och värmepannorna på Forsmark 12.

– Det gäller att klä på sig ordentligt. Det tar ungefär en timme att fylla tankbilen med olja och en stationstekniker måste närvara hela tiden, säger Jimmy Andersson och trampar i snön för att hålla värmen uppe.

Sju skiftlag arbetar på respektive block och i varje skiftlag ingår normalt två stationstekniker. På uppdrag av personalen i kontrollrummet utför de manuella åtgärder ute i anläggningen.

Catharina Boström, stationstekniker från skiftlag 7 på Forsmark 3, visar hur man fyller på vätska som kyler generatoren.

Jimmy Andersson och Leif Eriksson fyller på olja i tankbilen som levererar dieseloilja till F12. På bilden syns också Robin Stigsson, i mitten, praktikant från KY-programmet Process- och produktionsteknik i Gimo.

– En del kanske tror att driften helt styrs via knapparna i kontrollrummet. Ungefär 80-90 procent av driftåtgärderna sköts därifrån, men resten är manuella åtgärder som utförs av stationsteknikerna ute i stationen, berättar Odd Hedberg.

SÄKERHETEN PRIORITERAD

Ett av Forsmarks huvudfokusområden 2010 är säker och stabil vardagsdrift. Kontrollrummet är själva hjärtat för den verksamheten och stationsteknikernas bas. De flesta åtgärder som stationsteknikerna utför är planerade och följer detaljerade instruktioner. Dokumentation av varje åtgärd är viktig med krav på utförarens signatur för varje litet delmoment som utförs. Säkerheten är högt prioriterad.

– Undviker vi grodor i jobbet så hjälper det till att göra driften säker och stabil, säger Odd Hedberg.

Oplanerade händelser och akutytryckningar är ovanliga. Mer vanliga arbetsuppgifter är påfyllning av vätska till generatorns kylsystem, elmiljöronder, oljemiljöronder och olika typer av provningar. Idag provas till exempel åtta brandsprinklerventiler.

– Backspolning och återbeläggning av kondensatreningsfiltren, som rengör processvattnet från kondensorn, är också en typisk arbetsuppgift för oss stationstekniker, berättar Jimmy Andersson.

Jimmy Anderssons och Odd Hedbergs förmiddagsskift börjar lida mot sitt slut. De blir avlösta av Catharina Boström och Göran Olsson från skiftlag 7.

MINIREVISIONER I FULL GÅNG

I morgon väntar nya arbetsuppgifter. Årets första Planerade Ingrepp, PLI, har nyligen påbörjats på Forsmark 3. PLI är en slags minirevision då delar av anläggningen stängs av för underhåll och översyn, till exempel av reservkraftsdieslarna och tillhörande system. Både Jimmy Andersson och Odd Hedberg uppskattar att arbetsuppgifterna är omväxlande och att yrket är rörligt.

– Jag har arbetat som stationstekniker sedan förra året och trivs kanonbra, säger Jimmy Andersson.

Odd Hedberg har arbetat på Forsmark 3 sedan 1983. Han har heller inga planer på att byta bort stationsteknikeryrket.

– Jag trivs bra. Ingen arbetsdag är den andra lik och det finns fortfarande några få arbetsuppgifter som jag aldrig har provat på att utföra, även efter så lång tid som 26 år i yrket. ■

TEXT OCH FOTO: ANNA EK

Odd Hedberg utför provning av brandsprinklerventiler.